

Det kongelige landbruks- og matdepartement
Postboks 8007 Dep
0030 OSLO

Namsos, 15. januar 2010

Ansvarlig advokat:
Bjørn Terje Smistad

Vår ref. oppgis ved henvendelse:
08/02421

Deres ref.:
200800093-/EIE

Høringsuttalelse til forslag om ny lov om sikring mot og erstatning for naturskader (naturskadeloven)

Det vises til høringsbrev av 11. september 2009. I det følgende vil Statskog SF gi sine merknader til forslag til ny lov om sikring mot og erstatning for naturskade, med utgangspunkt i utredning fra Statens landbruksforvaltning av 30. april 2008.

Del IV. Bakgrunn for lovtekst til ny erstatningslov, detaljspørsmål og motivene generelt

16. Dekningsområdet – hvem skal ha rett til erstatning?

16.1 Personkrets – eier

I utredningen er foreslått at tomtefester gis rett til erstatning for naturskade på eiendom han fester. Det samme skal gjelde bruksberettigede for det objekt de har bruksrett til. Dette forutsatt at de har rett til å utføre gjenopprettingsarbeidene, med eller uten eiers samtykke. Det er videre foreslått at eiere av objekter på fremmed grunn hvor det ikke foreligger noen avtale om tomtefeste, skal ha rett til å kreve erstatning for skade på dette objekt.

Statskog SF slutter seg til de vurderinger som her fremgår av utredningen.

16.2 Konkurransen til erstatningen

Statskog SF slutter seg videre til regelen i utkastets § 14, som fastsetter at eier ved tvist om rett til erstatning går foran fester og andre rettighetshavere, så fremt ikke annet fremgår av avtale eller rettspraksis.

16.3 Statlig og kommunalt eierskap

16.3.1

Statskog SF registrerer at det anbefales at hovedregelen om at staten ikke tilkommer erstatning videreføres. Det er imidlertid foreslått at selvstendige selskap med mer enn en ubetydelig privat

E-post: toril.fjer.solbakk@statskog.no

eierrepresentasjon bør likestilles med private. Selskap som ikke er åpne for privat deltakelse og der staten eier alle selskapsandelene anbefales det at ikke får erstatning, begrunnet med at de hensyn som tilsier at staten ikke skal ha erstatning gjør seg gjeldende på samme måte her. Det vises til at de fleste av disse selskapene vil få dekket tap gjennom bevilgninger over statsbudsjettet, og under enhver omstendighet der tapene truer virksomheten.

16.3.2

Etter Statskog SFs oppfatning bør det her være likestilling mellom selskap som er fullt ut statlig eid og selskap som er åpne for privat deltakelse.

Det vises i denne forbindelse til at statlig eide selskap er selvstendige juridiske personer med egne styringsorganer og med ansvar for sin egen økonomi, jf. NOU 1989:5 s. 15. Et statsforetak vil etter statsforetaksloven § 3 være et eget rettssubjekt som selv har rettigheter, plikter og partsstilling i avtaler med private og offentlige myndigheter. Statens styringsinteresse i slike selskaper er begrenset til de overordnede strategiske spørsmålene staten må forholde seg til i egenskap av eier.

Det kan videre vises til uttalelser i NOU 1991:8 s 10, der det fremgår at statsforetaks formue og inntekter ikke skal være en del av statskassen, og at foretakene selv vil hefte for sin gjeld. Siden et statsforetak rettslig og økonomisk er skilt ut fra staten, vil det altså ikke være undergitt Stortingets bevilgningsmyndighet etter Grunnloven § 75 d. Foretakene vil derfor selv disponere sine inntekter og formue.

Tidligere garanterte staten for statsforetaks forpliktelser. Et statsforetak kunne derfor ikke slås konkurs etter den gamle § 4 annet ledd i statsforetaksloven. Eftas Overvåkingsorgan, ESA, kom imidlertid til at garantibestemmelsen var i strid med statsstøttereguleringen i EØS-avtalen, fordi den ga selskapene gunstigere betingelser i lånemarkedet i forhold til konkurrenter. Bestemmelsene i statsforetaksloven § 51 og § 53, som innebar at staten hadde ansvaret for statsforetakenes forpliktelser ved oppløsning av et foretak, ble på bakgrunn av dette opphevet med virkning fra 1. januar 2003. Videre ble bestemmelsen i statsforetaksloven § 4 annet ledd, som fastslo at gjeldsforhandlinger eller konkurs ikke kan åpnes i et statsforetak, opphevet. Den nye bestemmelsen, statsforetaksloven § 4a, gir begrenset deltageransvar etter mønster av aksjeloven.

Etter disse endringene i statsforetaksloven vil konkurs være en reell mulighet for statsforetakene. I NOU 2003:34 s. 17 uttales det derfor at Statsforetaksformen heretter ikke anbefales anvendt på virksomheter som myndighetene ønsker å skjerme fra en konkurssituasjon.

På bakgrunn av overnevnte er det Statskog SFs oppfatning at det ikke er grunn til å anvende andre regler overfor statsforetak enn overfor selskaper med privat eierrepresentasjon. En antar at behovet for å få tildelt erstatning etter naturskadeloven vil kunne gjøre seg gjeldende i like stor grad for begge disse selskapsformene.

16.3.3

Statskog SF registrerer videre at utreder ikke mener det er grunnlag for å unnta Finnmarkseiendommen fra loven. Det vises i denne forbindelse til Finnmarkseiendommens selvstendige stilling som eget rettssubjekt. Videre begrunnes dette i eiendommens selvstendig økonomisk stilling og statens manglende instruksjons- og styringsrett, samt dens generelle likhetstrekk med et privat rettssubjekt. Det uttales at det er grunn til å anta at de fleste naturskader på Finnmarkseiendommen vil ramme objekter som en bruksrettshaver har råderetten over, og at slike skader etter utreders forslag uansett vil være erstatningsmessige fordi bruksrettshaver vil ha en

selvstendig rett til å kreve erstatning. Utreder legger derfor til grunn at Finnmarkseiendommen kun ved et fåtall skader vil opptre som skadelidte etter naturskadeloven, og at de økonomiske konsekvensene vil være små.

En vil her påpeke at de fleste av disse hensynene gjør seg gjeldende i like stor grad for Statskog SF. Det vises i denne forbindelse til at Finnmarkseiendommen tidligere var en del av Statskog SF, og at organiseringen er sammenlignbar. Etter foretakets oppfatning taler dette for at det ikke er grunn til å anvende andre regler overfor Statskog SF enn ovenfor Finnmarkseiendommen i dette tilfellet.

Med vennlig hilsen

Toril Fjær Solbakk
Advokatfullmektig